



**УКРАЇНА**  
**ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА**  
**Сьоме демократичне скликання**  
**(Дев'ятнадцята сесія)**

## **РІШЕННЯ**

від 08.12.2017. № 684-19/2017  
м. Івано-Франківськ

**Про затвердження обласної комплексної  
програми “Відродження Галича  
як давньої столиці України”  
на 2018–2021 роки**

Відповідно до статті 43 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, з метою пропагування української національної історії, підтримки науковців для дослідження минулого княжого Галича та розвитку туристичної складової навколо спадщини столиці Галицько-Волинської держави обласна рада

**вирішила:**

1. Затвердити обласну комплексну програму “Відродження Галича як давньої столиці України” на 2018–2021 роки (далі – Програма), (додається).
2. Організацію виконання обласної комплексної програми “Відродження Галича як давньої столиці України” на 2018–2021 роки покласти на управління культури, національностей та релігій обласної державної адміністрації (В. Федорак).
3. Департаменту фінансів обласної державної адміністрації (І. Мацькевич) передбачати кошти для реалізації заходів Програми, виходячи з можливостей дохідної частини обласного бюджету.
4. Контроль за виконанням рішення покласти на першого заступника голови обласної ради В. Гладія і постійну комісію обласної ради з питань гуманітарної політики та свободи слова (Ю. Черневий).

**Голова обласної ради**

**Олександр Сич**

ЗАТВЕРДЖЕНО  
Рішення обласної ради  
від 08.12.2017. № 684-19/2017

**Обласна комплексна програма  
“ВІДРОДЖЕННЯ ГАЛИЧА ЯК ДАВНЬОЇ СТОЛИЦІ УКРАЇНИ”  
на 2018–2021 роки**

**Замовник Програми:**

управління культури, національностей  
та релігій обласної державної адміністрації

**В.Федорак**

**Керівник Програми:**

заступник голови обласної  
державної адміністрації

**І. Пасічняк**

**ПАСПОРТ**  
**обласної комплексної програми**  
**"Відродження Галича як давньої столиці України"**  
**на 2018-2021 роки**

1. **Ініціатор розроблення Програми (замовник):** управління культури, національностей та релігій обласної державної адміністрації.
2. **Розробник Програми:** управління культури, національностей та релігій обласної державної адміністрації.
3. **Терміни реалізації Програми:** 2018-2021 роки.
4. **Етапи фінансування Програми:** щорічно.
5. **Орієнтовні обсяги фінансування Програми (тис. грн.):** 2690,0 тис. гривень.

Роки	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. грн.			
	Всього	в т.ч. за джерелами фінансування		
		обласний бюджет	місцевий бюджет	інші джерела
2018-2021	2690,0	2690,0	В межах кошторисних призначень	-
В т.ч.				
2018	1115,0	1115,0	-//-	-
2019	515,0	515,0	-//-	-
2020	480,0	480,0	-//-	-
2021	580,0	580,0	-//-	-

6. **Очікувані результати виконання Програми:**  
розвиток туристично-рекреаційної привабливості давнього Галича, що сприятиме соціально-економічному прогресу місцевих територіальних громад;  
забезпечення просвітницької та виховної ролі національної історико-культурної спадщини давнього Галича;  
активізація наукових досліджень спадщини давнього Галича;  
покращення умов для задоволення духовних потреб жителів області.

7. **Терміни проведення звітності:** відповідно до мети та завдань, визначених Програмою, замовник подає обласній раді:  
звіт про результати виконання Програми за підсумками року – до 10 лютого наступного за звітним роком;  
інформацію про хід виконання Програми – щоквартально до 15 числа місяця, наступного за звітним кварталом.

**Замовник Програми:**

**Управління культури, національностей та релігій обласної державної адміністрації**

**В. Федорак**

**Керівник Програми:**

**Заступник голови обласної державної адміністрації**

**І. Пасічняк**

## Обґрунтування доцільності розроблення і прийняття обласної комплексної програми “Відродження Галича як давньої столиці України” на 2018–2021 роки

### Вступ

Серед старовинних міст України Галич займає особливе місце. Територія, на якій виникло місто, була заселена ще задовго до його появи. Сліди перших поселень виявлені в добу неоліту, бронзового та ранньозалізного віку, зокрема трипільської культури.

У III–IV ст. землі нашого краю заселяли представники черняхівської культури, а в V–VII ст. на Верхньому Дністрі вже існували поселення слов'ян-склавнів. Трохи пізніше, десь у VIII–IX ст., коли ці землі належали племінному об'єднанню літописних білих хорватів, тут виникло укріплене поселення, яке дало початок Галичу як місту. Вже тоді Галич згадується потужним центром племені білих хорватів, осердям центральноєвропейської геополітики XII – XIV століть.

З X ст. Галицькі землі увійшли до складу Київської Русі, але вже у 1097 р. після Любецького з'їзду виокремилися у кілька удільних князівств із центрами у Перемишлі, Тереховлі, Звенигородці. У 1141 р. князь Володимирко Володаревич (1141–1153 рр.) об'єднав князівства в одне зі столицею в Галичі. У цей час Київ поступово втратив свою гегемонію, натомість Галич почав відігравати виняткову роль у подіях XII – першої половини XIV ст. Він став великим осередком Русі.

Особливої могутності Галицьке князівство досягло за часів правління Ярослава Осмомисла (1153–1187 рр.). В цей час у Галичі утворено єпископство, існували школи, бібліотеки, скрипторій-майстерня для переписування книг. До наших днів дійшла цінна пам'ятка місцевої літературної школи – Галицьке Євангеліє 1144 р. У часи правління Ярослава Осмомисла Галич перебував у зовнішньополітичній орбіті німецького імператора Фрідріха Барбароси та візантійського імператора Андроніка Комнена. Галицький князь Ярослав Осмомисл контролював Карпатські перевали та Царгородське гирло Дністра з фортеці Акерман (сучасний Білгород-Дністровський в Одеській області).

У 1199 р. Галичем оволодів енергійний волинський князь Роман Мстиславич (1199–1205 рр.). Він об'єднав галицькі та волинські землі в єдину Галицько-Волинську державу. Роль Галича знову зросла. Він, як наймогутніша твердиня, фактично став великокнязівським престолом, тобто політичним центром усіх давньоруських міст.

Після коронування Данила Романовича (1201–1264 рр.) папською короною у кінці 1253 р. Галицько-Волинське князівство стало в один ряд із існуючими монархіями Центральної Європи, а сама держава отримала офіційну назву королівство Русі. І якщо в період XII ст. Галич перейняв політичне лідерство тільки у південно-західному регіоні Київської Русі, то протягом XIII – першої половини XIV ст. Галич став центром політичного, економічного і релігійного життя тогочасних українських земель.

Добу княжого Галича яскраво представляє білокам'яна архітектура. Крім величного Успенського собору (1151–1157), фундамент якого до сьогодні вражає своїми розмірами, і храму Святого Пантелеймона (1194), у місті знаходились близько двох десятків літописних церков та монастирів. Використавши архітектурні здобутки Києва, Візантії, Угорщини, Німеччини, Польщі, галицькі майстри створили свою самобутню школу, яка поставила монументальне будівництво в ряд найвидатніших культурних досягнень середньовічної епохи.

На початку XIV ст. Галич став центром окремої від Києва і Володимира-Суздальського митрополії, що стало результатом прагнень українців до церковної самостійності. В той же час заснування Галицької митрополії стало завершальним етапом формування Галицько-Волинської держави за європейським зразком, у якій повинні поєднуватися світська і духовна влада.

У 1340 р. правляча династія королівства Русі припинила своє існування. Внаслідок цього землі Галичини та Волині були приєднані до складу Польської корони та Великого князівства Литовського. Попри це Галич і надалі зберігав особливий статус давньої столиці у монархії династії П'ястів, Анжу та Ягеллонів. 1367 р. джерела фіксують згадки про маґдебурзьке право, що засвідчує широкомасштабний розвиток тогочасного міського самоврядування за європейськими принципами. Періодом XIV–XVII ст. датується побудова на Галич–Горі мурованого замку, поява ремісничих цехів, відновлення митрополичого осідку в с. Крилос.

В умовах панування на українських землях іноземних загарбників відродженням слави стародавнього Галича переймалися лише окремі науковці. І лише зі здобуттям Україною незалежності у 1994 р. держава створює Національний заповідник “Давній Галич”. Заповідник існує на базі комплексу пам'яток історії і культури, об'єднаних між собою історично та ландшафтної, і є культурно-освітнім і науково-дослідним закладом.

Сьогодні на обліку установи близько 150 археологічних пам'яток, серед яких поселення палеоліту, неоліту і мезоліту, трипільської культури, культур шнурової кераміки та фракійського гальштату, давньоруські поселення.

З метою популяризації культурної спадщини Галича у Національному заповіднику “Давній Галич” діє 3 музеї (Музей історії Галича, Музей етнографії і Музей караїмської історії та культури), як структурні підрозділи. Створено Картинну галерею та Малий виставковий зал з постійно діючою виставкою археології.

У селі Крилос, яке знаходиться на території заповідника, збереглася система оборонних споруд з кількома рядами потужних валів. На мальовничому пагорбі над Дністром височать мури Галицького замку IX–XIII–XVII ст. Крім цього, на території заповідника міститься майже 200 археологічних пам'яток, які документально засвідчують етапи зародження та подальшого розвитку історичного міста. Серед них: фундаменти Успенського Собору (XII століття), церква Пантелеймона (1194 р., с. Шевченкове), церква Різдва Христового (XIII ст., м. Галич), Старостинський замок (XVII ст., м. Галич), церква Успіння Пресвятої Богородиці (XVI ст.), каплиця св. Василія (XVII ст.), обидві в селі Крилос. Саме тому Галич та його заповідний комплекс слід розглядати як показову історичну репрезентацію Галичини та всієї України у світі.

Головний сенс діяльності Національного заповідника “Давній Галич” полягає не тільки у збереженні пам'яток, але й у тому, щоби здійснювати їх широкий показ та популяризацію. Зокрема, зусиллями колективу заповідника проводяться етнографічні свята річного циклу: “Вечорниці на Андрея”, новорічно-різдвяні дійства, “Великодні фестини”, Свято Хліба тощо. Вже традиційними стали музейно-туристичний фестиваль “Галицька брама”, Всеукраїнський фестиваль гармат “Сальви лицарській звитязі”. Музеєм етнографії втілюється програма “Живий музей”.

Однак подальше комплексне наукове дослідження давнього Галича, розвиток туристично-рекреаційної складової економіки Галицького району та Прикарпаття загалом, формування на основі історичної спадщини Галича бази для патріотичного виховання молоді неможливі без координаційних зусиль Івано-Франківської обласної ради як виразника інтересів територіальних громад області.

### **Прийняття цієї Програми зумовлено такими причинами:**

потребою активізації роботи з виявлення, дослідження, реставрації, збереження, популяризації та використання культурної спадщини давнього Галича;

необхідністю забезпечувати подальший розвиток туристично-рекреаційного потенціалу Галича як складової частини Прикарпаття;

потребою популяризації української історії та культури через історико-культурні, археологічні, архітектурні та сакральні пам'ятки давнього Галича.

### **Законодавча база для розроблення Програми:**

Конституція України;

Бюджетний кодекс України;

Постанова Кабінету Міністрів України від 08.02.1994 року № 81 “Про Державний історико-культурний заповідник у м. Галичі Івано-Франківської області”;

Указ Президента України від 11.10.1994 року № 587/94 “Про національні заклади культури”;

інші нормативно-правові акти.

### **Мета Програми**

Метою Програми є пропагування української національної історії, сприяння у здійсненні науковцями досліджень минулого княжого Галича та розвиток індустрії туризму навколо спадщини столиці Галицько-Волинської держави як складової розвитку місцевих громад.

### **Основні завдання Програми:**

сприяння зростанню туристичної привабливості природних, історико-культурних, археологічних, архітектурних та сакральних пам'яток давнього Галича, що покращить соціально-економічний розвиток Прикарпаття, підвищить зайнятість населення Галицького району;

надання підтримки здійсненню наукових досліджень спадщини давнього Галича;

патріотичне виховання на прикладах історії княжого Галича молодого покоління українців.

### **Фінансове забезпечення Програми**

Фінансове забезпечення Програми здійснюється за рахунок коштів обласного бюджету, виходячи з можливостей дохідної частини, районних бюджетів, бюджетів міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад, а також за рахунок благодійних внесків та інших джерел, не заборонених законодавством України.

### **Очікувані результати виконання Програми**

З метою стимулювання розвитку туризму на території давнього Галича, підтримки та популяризації історико-культурної спадщини Галича, де зосереджено значний потенціал для розвитку туристичної галузі, пов'язаний з оригінальними традиціями, культурою, звичаями, обрядами, а також великою кількістю визначних пам'яток, буде виготовлено (оновлено) і встановлено на території Національного заповідника “Давній Галич” та в межах області вказівники, інформаційні пілони та лайт-бокси, а також відзнято на ОТБ “Галичина” документальний фільм про давній Галич, що забезпечить

промоцію туристичного потенціалу області. Збереженню та популяризації національної історії, культури, традицій, фольклорно-етнографічної творчості та ремесел Прикарпаття сприятиме співфінансування проведення музейно-етнографічного фестивалю “Галицька брама”, туристично-етнографічної програми “Живий Музей” та фестивалю “Галицьке лицарство”.

У рамках Програми передбачається створення пішохідно-велосипедного маршруту для прогулянок, який з’єднає центр міста Галича і Старостинський замок. Він дозволить мешканцям та гостям міста мати доступний та короткий шлях до Старостинського замку. Маршрут буде забрукований, облаштований для повної зручності пішоходів та велосипедистів. Він стане частиною великого велосипедного кільця, який з’єднає всі історико-архітектурні об’єкти давнього Галича.

Панується випуск та розповсюдження по бібліотеках області наукового часопису “Галич” та праць дослідників Галича Й. Пеленського, І. Шараневича, Ю. Лукомського, В. Барана, Б. Томенчука, альбому найстаріших зображень м. Галича, залучення в науковий обіг недосліджених раніше джерел з історії Галицько-Волинської держави.

### **Організація і контроль за виконанням Програми**

Організація виконання Програми покладається на управління культури, національностей та релігій обласної державної адміністрації, департаменти та управління обласної державної адміністрації відповідно до компетенції, Галицьку районну державну адміністрацію, колектив Національного заповідника “Давній Галич”.

Системний моніторинг виконання Програми здійснюється виконавчим апаратом обласної ради та управлінням культури, національностей та релігій обласної державної адміністрації.

**Начальник управління культури,  
національностей та релігій  
обласної державної адміністрації**

**Володимир Федорак**

**Додаток  
до обласної комплексної програми  
"Відродження Галича як давньої столиці  
України" на 2018-2021 роки**

**Перелік заходів,  
обсяги та джерела фінансування обласної комплексної програми  
"Відродження Галича як давньої столиці України"  
на 2018-2021 роки**

№ з/п	Найменування заходу	Виконавці	Термін виконання	Програмні обсяги фінансування, тис. грн.					Очікувані результати
				Роки	Всього, тис. грн.	Обласний бюджет	Місцевий бюджет	Інші джерела	
1.	Встановлення на території Національного заповідника "Давній Галич" та в межах області вказівників, інформаційних пілонів та лайт-боксів, що забезпечать промоцію туристичного потенціалу області	Управління міжнародного співробітництва, євроінтеграції, туризму та інвестицій облдержадміністрації, Галицька райдержадміністрація, Національний заповідник "Давній Галич"	2018-2021 роки	2018-2021 роки, в т.ч.	200	200	В межах кошторисних призначень	-	Стимулювання розвитку туризму на території Національного заповідника "Давній Галич", підтримки та популяризації історико-культурної спадщини Галича
				2018	40	40	-//-	-	
				2019	50	50	-//-	-	
				2020	50	50	-//-	-	
				2021	60	60	-//-	-	
2.	Сприяння у проведенні музейно-етнографічного фестивалю "Галицька брама"	Управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації, Галицька райдержадміністрація, Національний заповідник "Давній Галич", громадські організації, об'єднання та спілки	2018-2021 роки	2018-2021 роки, в т.ч.	110	110	В межах кошторисних призначень	-	Збереження та популяризація національної культури, традицій, фольклорно-етнографічної творчості та ремесел Прикарпаття
				2018	35	35	-//-	-	
				2019	20	20	-//-	-	
				2020	25	25	-//-	-	
				2021	30	30	-//-	-	



№ з/п	Найменування заходу	Виконавці	Термін виконання	Програмні обсяги фінансування, тис. грн.					Очікувані результати
				Роки	Всього, тис. грн.	Обласний бюджет	Місцевий бюджет	Інші джерела	
3.	Підтримка заходів туристично-етнографічної програми "Живий Музей"	Управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації, Галицька райдержадміністрація, Національний заповідник "Давній Галич", громадські організації, об'єднання та спілки	2018-2021 роки	2018-2021 роки, в т.ч.	110	110	В межах кошторисних призначень	-	Збереження та популяризація національної культури, традицій, фольклорно-етнографічної творчості та ремесел Прикарпаття
				2018	35	35	-//-	-	
				2019	20	20	-//-	-	
				2020	25	25	-//-	-	
			2021	30	30	-//-	-		
4.	Проведення наукових конференцій	Департамент освіти, науки та молодіжної політики облдержадміністрації, управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації, Національний заповідник "Давній Галич", Прикарпатський національний університет імені В.Стефаника, громадські організації, об'єднання та спілки	2018-2021 роки	2018-2021 роки, в т.ч.	185	185	В межах кошторисних призначень	-	Сприяння науковому дослідженню спадщини давнього Галича
				2018	35	35	-//-	-	
				2019	35	35	-//-	-	
				2020	40	40	-//-	-	
			2021	45	45	-//-	-		
5.	Сприяння у проведенні Фестивалю "Галицьке лицарство"	Управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації, Галицька райдержадміністрація, Національний заповідник "Давній Галич", громадські	2018-2021 роки	2018-2021 роки	380	380	В межах кошторисних призначень	-	Щорічно у жовтні відбуватиметься міжнародний фестиваль на території Старостинського замку, в ході якого пройдуть
				2018	135	135	-//-	-	
				2019	80	80	-//-	-	
				2020	80	80	-//-	-	

№ з/п	Найменування заходу	Виконавці	Термін виконання	Програмні обсяги фінансування, тис. грн.					Очікувані результати
				Роки	Всього, тис. грн.	Обласний бюджет	Місцевий бюджет	Інші джерела	
		організації, об'єднання та спілки		2021	85	85	-/-	-	реконструкція середньовічних битв, демонстрація одягу і побуту мешканців середньовічного Галича, приготування страв за стародавніми рецептами галицької кухні
6.	Облаштування пішохідно-велосипедного маршруту: м. Галич (центр) – Старостинський Замок – оглядовий майданчик	Департамент будівництва, житлово-комунального господарства, містобудування та архітектури облдержадміністрації, Галицька райдержадміністрація, Національний заповідник "Давній Галич"	2018-2021 роки	2018-2021 роки, в т.ч.	505	505	в межах кошторисних призначень	-	Створення пішохідно-велосипедного маршруту для прогулянок, який з'єднає центр міста Галича і Старостинський замок
				2018	490	490	-/-	-	
				2019	5	5	-/-	-	
				2020	-	-	-/-	-	
				2021	-	-	-/-	-	
7.	Випуск збірника наукових праць "Галич" та серії видань бібліотеки часопису	Управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації, Галицька райдержадміністрація, Національний заповідник "Давній Галич", Прикарпатський національний університет імені В.Стефаника	2018-2021 роки	2018-2021 роки, в т.ч.	530	530	в межах кошторисних призначень	-	Випуск та розповсюдження по бібліотеках області наукового часопису "Галич" та праць дослідників Галича Й. Пеленського, І. Шараневича, Ю. Лукомського, В. Барана, Б. Томенчука, альбому найстаріших
				2018	95	95	-/-	-	
				2019	105	105	-/-	-	
				2020	110	110	-/-	-	

№ з/п	Найменування заходу	Виконавці	Термін виконання	Програмні обсяги фінансування, тис. грн.					Очікувані результати
				Роки	Всього, тис. грн.	Обласний бюджет	Місцевий бюджет	Інші джерела	
				2021	130	130	-//-	-	зображень м. Галича
8.	Виготовлення та трансляція документального фільму про давній Галич та промо-ролика про туристичну привабливість	Управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю, управління міжнародного співробітництва, євроінтеграції, туризму та інвестицій облдержадміністрації, Галицька райдержадміністрація, Національний заповідник "Давній Галич", ОТБ "Галичина"	2018-2021 роки	2018-2021 роки, в т.ч.	220	220	в межах кошторисних призначень	-	Виготовлення та трансляція документального фільму і промо-ролика про давній Галич підвищить туристичну привабливість регіону
				2018	100	100	-//-	-	
				2019	50	50	-//-	-	
				2020	-	-	-	-	
				2021	70	70	-//-	-	
9.	Сприяння організації благоустрою території, місць проведення Всеукраїнських патріарших прощ	Департамент будівництва, житлово-комунального господарства, містобудування та архітектури облдержадміністрації, Галицька райдержадміністрація, Національний заповідник "Давній Галич"	2018-2021 роки	2018-2021 роки, в т.ч.	250	250	в межах кошторисних призначень	-	Розвиток території місця проведення Всеукраїнських патріарших прощ з метою покращення умов проведення богослужінь та збільшення кількості розміщення прочан
				2018	50	50	-//-	-	
				2019	50	50	-//-	-	
				2020	50	50	-//-	-	
				2021	50	50	-//-	-	

№ з/п	Найменування заходу	Виконавці	Термін виконання	Програмні обсяги фінансування, тис. грн.					Очікувані результати
				Роки	Всього, тис. грн.	Обласний бюджет	Місцевий бюджет	Інші джерела	
10.	Забезпечення науково - археологічних досліджень території с. Крилос Галицького району	Департамент освіти, науки та молодіжної політики облдержадміністрації, управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації, Галицька райдержадміністрація, Національний заповідник "Давній Галич", Прикарпатський національний університет імені В.Стефаника	2018-2021 роки	2018-2021 роки, в т.ч.	380	380	в межах кошторисних призначень	-	Збір наукових даних, проведення досліджень з метою популяризації та розширення доказової бази необхідності відродження і розвитку території Успенського собору в с. Крилос Галицького району.
				2018	100	100	-//-	-	
				2019	100	100	-//-	-	
				2020	100	100	-//-	-	
				2021	80	80	-//-	-	

Начальник управління культури,  
національностей та релігій  
обласної державної адміністрації

Володимир Федорак